Ч. 252 (10.635). Львів, вівторок 10 листопада 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

Редакция і Администрация: Львів, Ринок 10. II. пов. — Конто почт. щад. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописів не звертається.

Передплата: Місячно в краю 4·50 зл. За границею: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

Ціна одного примірника 20 сот.

Плятонський трибунал.

Держави — члени Ліги Націй і її, що стануть ними завтра та матимуть право рішати про долю инших у всіх конфліктах, найдуть одну з найскладніших проблем, якою будуть примушені займатись: — справу поневолених меншостей. А навіть, як на це влучно звернув увагу представник Китаю на останніх зборах Ліги: — справу поневолених більшостей. Воєнні конфлікти на Балканах, у Мароккку чи в Сирії, буцім-то полагіднені суперечности інтересів у Льокарно, все це гострійші чи лагіднійші спроби розвязки вузлів заплутаних останньою нещасливою війною і таким-же її миром.

Справа національних меншостей скодифікована Лігою Націй находиться в стадії невпинної ревізії, так само як версайський договір. Остання завзята дискусія в Женеві над цією справою виявила цілу ширину незясованих можливостей, з якими має до діла міжнародна установа, що хоче бути опікункою народів. Дискусія розгорілась внаслідок буцім-то радикального внеску гр. Апоні (Мадярщина), щоби Ліга Націй розглядала всі зажалення переслані їй від представників якоїсь національної меншости, якщо тільки ці представники заслуговують на довіря. Цей внесок мусів здивувати неодного з читачів, який був пересвідчений, що Ліга Націй, стоячи на сторожі правди, давно вже вислухує всіх покривджених, які звертаються до неї з проханням помочі. За першим внеском пішов другий: щоби в процесі слідства, внаслідок переданої жалоби, Рада Ліги переслухувала представників даної меншости на рівних правах з представниками обвинуваченої держави.

Ці внески поширив ще литовський делегат, пропонуючи, щоби охорону меншостей поширити однозгідно на всі меншости, себто щоби скасувати поділ у цьому пункті на держави з повними суверенними правами і частковими.

Яке мусіло бути зачудування людей, небитих у нюансах „меншостевого законодавства", коли на ці внески прийшла відповідь, що їх не можна погодити з законами про охорону меншостей. Ці закони не знають меншостей як таких, а тільки людей приналежних до якоїсь національної меншости. Иншими словами: держава, якій поручили берегти громадян, приналежних до національної меншости, зовсім не має обовязку журитись, щоби ці громадяне були зєдинені як одиниця, організація або мали навіть своїх представників. Отже ясно, що національна меншість не існує в юридичнім значінні і що її представниками не вважає Ліга Націй відпоручників якоїсь хочби найширшої організації цієї меншости. Такі особи не мають права виступати перед Лігою в імені такої меншости.

Оборонцями прав якоїсь національної меншости перед Лігою можуть бути тільки члени Ради Ліги, що мають там своє місце та право голосу. Тільки вони можуть вносити петицію до Ліги від імени якоїсь меншости, отже обвинителем, одної зі судових сторін, стає держава — проти другої. Члени даної меншости, яка має такого заступника, можуть виступати тільки як особи, від яких одержують потрібні інформації. Таким робом національна меншість, що хоче виступати перед Лігою, з зажаленням мусить найти собі члена Ліги, що візьме цю справу на себе і буде її вести як свою власну.

Досить зупинитись тільки на цій одній формі прийнятого Лігою Націй слідства, щоби зрозуміти, як мусіли поставитись до згаданих внесків члени Ради Ліги. Одні кричали, що це ідеї, які можуть засіяти нові зерна ворожнечі між народами (читай: державами), инші преспокійно вказували на списаний законний кодекс — договори про права меншостей. Нема сумніву, що якби комітет з трьох, що розглядає всі зажалення, мав право приймати всі зажалення і вважати позовниками самих представників національної меншости, тоді його компетенції зросли би до незвичайних розмірів: він був би трибуналом, що міг би судити — державу. А що видавши присуд, хоч би найбільше обєктивний, не найшов би засобів його виконати, то тим самим престіж Ліги був би нарушений трийцять разів у місяць.

Ось головний мотив, чому творці договорів про права національної меншости хотіли створити такі форми міжнародного процесу, щоби в ньому могли брати участь тільки ті, що солідарно засідають за спільним столом. І ось причина, чому оборона національних меншостей є покищо ідеалом нового законодавства, ще навіть не списаного. Дискусія в шестій, політичній комісії на останніх зборах Ліги виявила стільки суперечних, а проте розумних та гуманних домагань, що єдиним способом їх розвязки було — покищо передати їх до актів як матеріял до нових міркувань над долею не... національних меншостей, а всієї Европи. Адже, як пригадав один з учасників цієї дискусії, меншостями, згідно з буквою міжнародніх договорів, треба вважати також окремі одиниці релігійні в даній державі.

Одною з гірких думок, з якими мусіли вернутись з Женеви речники національних прав була рефлексія, що існують закони про національні меншости та нема меншостей; якщо є меншости, то вони не мають своїх представників; якщо є представники, то не мають прав оборони. Одним словом: трибунал, де покривджені мусять шукати собі адвокатів-добровольців, які мають обвинувачувати тих, з якими вяже їх спільний інтерес. Адже завтра обвинувачений — держава може виступити також у ролі адвоката якоїсь далекої байдужої їй меншости на те, щоби відплатитись державі, що засідає поруч неї в Лізі, а зважується „компромітувати" її, вмішуючись в її внутрішні справи.

Міжнародньої ваги справа національної меншости не перестала бути внутрішньою справою суверенних держав. Ось розяснення безсилости Ліги Націй і вічної тимчасовости повоєнної европейської політики.

Переворот у Персії.

Детронізація Каджарської династії.

Ми вже писали, що меджліс (парлямент) Персії проголосив 80 голосами проти 5 детронізацію шаха Ахмет-Хан-Каджара, семого з ряду шаха Каджарської династії, що панувала в Персії від 1796 року. Яка причина тої детронізації?

На основі тих скупих вісток, якими розпоряджаємо, годі сказати про це щось певного. Всеж таки відома річ, що ця детронізація за останні роки не є першою спробою виконати в Персії державний переворот. Уже в березні 1924 р. пробував Різа-Хан, колишній жовнір перської козацької бригади, потім воєнний міністр і голова ради міністрів, проголосити республіку при помочі своїх сторонників у меджлісі, одначе тоді спротивилося його плянам шіїтське духовенство, на думку якого республиканський устрій противорічить коранові. Цей спротив був настільки сильний, що Різа-Хан відмовився тоді від свого наміру і шах ще в листопаді 1923 року виїхав в Европу, формально зберігаючи свою владу.

Тепер справа мається дещо инакше. Парлямент не проголосив республики, він тільки здетронізував династію і передав владу Різа-Ханові, залишивши покищо відкритим питання конституції держави — аж до вирішення його національним зібранням. Таким чином у Персії установлено фактично диктатуру Різа-Хана.

Цей переворот прийшов для світа доволі несподівано. Ще перед місяцем в европейській пресі писалося, що між шахом і Різа-Ханом прийшло до згоди і що шах верне з Франції, де проживає, до Тегерану. Можливо, що причиною перевороту є масові розрухи на голодовім підкладі, що мали недавно місце в Тегерані й инших містах Персії, які бажали використати для себе монархісти, уладжуючи демонстрації проти правительства й домагаючись повороту шаха. З метою приєднати собі симпатії населення раданське представництво в Тегерані рішилося зі свого боку на такий жест, як на подарування мешканцям Тегерану 90.000 пудів хліба. Не виключене отже, що й воно мачало в цьому перевороті свої пальці. По всякій отже правдоподібности Різа-Хан перевів детронізацію династії у відповідь на ці демонстрації, щоб таким робом покінчити з монархістичним рухом.

По широкому світі.

Ворошилов наслідником Фрунзе. Предсідником революційної воєнної ради і народним комісаром для військових справ іменований Ворошилов. Першим його заступником іменований Лашевич, другим Уншліхт.

Диктатор Клайпеди. „Бальтіше Прессе" повідомляє, що литовський уряд рішив розвязати вибраний недавно клайпедський сойм і вислати там військового губернатора з диктаторською владою.

Кінець війни в Марокко? Маршал Петен заявив, що Абд-ель-Кріма окружено. Воєнна акція на марокканськім фронті скінчена, тепер прийшла пора на політичну акцію.

Монархістичний замах у Баварії? В Мюнхені кружляють чутки, що приготовляється монархістичний переворот у Баварії, щоби на престолі посадити Руппрехта Вітельсбаха. Чутки ці дійшли до найвищих ур. кол у Берліні. Гінденбург на прийняття у ген. Секта згапив гостро заміри монархістів.

Red. czas. „Diło" Pr. 813/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Diło" Nr. 247 (10.630) z dnia 4. listopada 1925 r. w artykule pod tytułem: 1) „Mowczazne swiato" ustęp między słowami: a) widdawano pokłin upawszym... a: w Preobrażenskij cerkwi, b) z korotkoju promowoju... a: Red. Dm. Palliw. 2) P. t. „Pantazíji" ustępy między słowami: a) toho samoho wczynku... a: Odnacze cia akcija, b) w dorozi Perleckyj... aż do końca, zawiera znamiona zbrodni a to: ad 1) z § 65 a) u. k. ad 2) występku z art. VIII ust. prasowej drukowej z 17.XII. 1862 Dzpp. Nr 8 1863 i uznał dokonaną w dniu 3. listopada 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 18. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 5. listopada 1925 r.

Hawel.

У „новітній школі“.

Промова Голови Українського Соймового Клюбу посла Сергія Хруцького, виголошена на пленумі сойму дня 22. жовтня 1925. у загальній буджетовій дебаті.

(Докінчення.)

Я схарактеризував широко дотеперішню політику польських правлінь супроти поневоленого українського й білоруського народу. Якіж наслідки мусіла принести така політика? Про ті наслідки скажу коротко.

Першим наслідком такої ворожої польської політики супроти українського народу мусів бути *високий військовий і політичний буджет.*

Політику насильства

можна вести тільки при помочі збройної сили. Поміж дотеперішньою політикою внутрішньою і скарбовою держави є дуже тісне iunctim. Підкреслюю це, бо з теперішньої буджетової дискусії бачу, що з того дуже мало здає собі справу як сойм, так і уряд. Уже родиться у наших умах думка про редукцію війська й поліції, але ви ще не дійшли до переконання про потребу *основної зміни політики супроти національних меншостей.*

Зависокі буджети, ті, що ви ухвалювали на протязі останніх літ, не дивлячись на наші пересороги, виссали майже всі соки з польського тіла й довели Польщу до тяжкої

економічної кризи.

Але були й політичні наслідки тих високих буджетів. Буджети ці були виразно *консумційні* і викликали велике невдоволення серед платників, особливо працюючих мас. Польський мужик бачить, що польська держава існує тільки для урядовців, чи то в мундурах військових, чи цивільних. Його обуює думка, що він працює на пана; того пана, свого теперішнього ворога, бачить він вже радше в урядовцеві, навіть учителеві, ніж в обшарнику, бо бачить, що й обшарник той стогне під податками. І в мужика, навіть польського, зявляється сумнів, чи *потрібна йому така держава, що все від нього бере, а нічого йому не дає.* Щож до українського селянина, то в ньому закріпилася думка, що тільки

у власній державі

він відітхне свобідно. Одначе як мужик польський, так і український є тим більше ворогом теперішнього устрою, що бачить довкола себе *деморалізацію.* І ця деморалізація суспільности й державних урядів є другим наслідком тої внутрішньої політики, що про неї я говорив так широко.

Польща переживає тепер не тільки економічну, але й

моральну кризу.

Обговорюючи політику польського уряду в ріжних ділянках життя, виказав я панам, як *усюди насилувалося найелементарніші права горожан,* що належать до національних меншостей, зпочатку чином, а потім через ухвалення законів, що освячують дотеперішні безправства. Це не могло скінчитися *безкарно. Ви призвичаїлися ломати права у відношенні до національних меншостей, а дальше вже втратили загалом пошанування права.* Тим пояснюється, як міг зявитися відомий лист польських письменників, літератів і публіцистів, спрямований до письменників французьких. Позатим, осліплені націоналістичним шовінізмом, проголошували ви всюди, на кожному кроці, що *Польща тільки для Поляків, ви видалили отже зі служби в державних і самоуправних установах майже всіх не-Поляків, ви ухвалили закони, що утрудняють вступ до державної чи самоуправної служби не Полякам.* Уже від шкільної лавки призвичаюєте ви свою молодь до думки, що вона упривілеєна, що їй не грозить ніяка конкуренція з боку Українців, Жидів чи Білорусинів. У висліді маєте величезний урядничий апарат, *нездібний, лінивий, певний своєї неусувальности, отже й безкарности.* Нездібний апарат, бо ось в польському судівництві 60 проц. сил невикваліфікованих, а в шкільництві 60—70 проц. невикваліфікованих учителів.

Чи краще в инших ділянках? Ми чули вчора характеристику скарбових урядів. Про адміністрацію і поліцію не говорю. Польський урядовець лінивий, то його друга прикмета. Я міг би навести цілий ряд прикладів, коли то справи дрібні, що їх можна би зараз полагодити, лежать нерухомі цілими роками. Коли нема сильної протекції, ліпше тепер не вдаватися до державного уряду — така загальна опінія, навіть Поляків, про польські уряди. (Голос: А міністр гнівається за інтерпеляції!). Та прикмета польського урядовця — лінивство, неробство, кидаються відразу в вічі кожному чужинецькому обсерваторові польського життя, як маємо про це згадку в Архіві російської революції професора, що його я вже цитував. Лінивство урядовців є подекуди характеристичною прикметою Поляків як народности, а з другого боку виплинає воно з того, що тепер урядовець, особливож викваліфікований, не боїться ніякої конкуренції чи редукції, він певний своєї неусувальности. Хтож його заступить? *Українця, хоч би він був геніяльний, не приймуть,* Жида також, завсіди буде Поляк урядовцем. Такі самі симптоми обсервуємо й загалом серед польського громадянства. В переконанні, що Польща для Поляків, призвичаєні до побирання від уряду кредитів, підмог, посад, концесій, емеритур і т. д., не боючись ніякої конкуренції, польське громадянство стало дивитись на державу як на *джерело особистих користей.* Держава — це корова, що її хоче доїти кожний Поляк. Мені казали, що таку опінію у відношенні до держави видав не хто инший, як п. Роман Дмовскі. (Голос: Але вже не має що доїти, Ґрабскі все видоїв!).

Я читав в одній польській газеті, що ніколи не було *в Польщі так багато ріжних проступків крадіжей, перекупств, ошуканства, дефравдацій і т. д., як під теперішню хвилю.* То мститься на вас ваша політика супроти національних меншостей, натхнена національним шовінізмом. Ви жили дотепер неправдою, ви забули, що держави, як і поодиноких людей, обовязує один і той самий моральний кодекс. Як в давніх часах, так і тепер, Polska nierządem stoi, бо в Польщі є, як хто хоче, отже все в порядку, як звичайно це чуємо від більшости цеї палаги й від уряду.

На закінчення ще уривок зі споминів Шульгина, відомого російського консерватиста, але людини розумної. Він пише: „Я переконаний, що коли на рівнині, яка називається Східною Европою, ми (Росіяне) утримаємся, а не Поляки, то тільки дякуючи нашій здатности „каяться“. — Поляки нездатні каятися, не схильні й до жалю. А проте у Поляків було більше виглядів на гегемонію. Вони скорше дійшли до культури, бо ближче заходу, але вони затверділі грішники. Ми говорили: Земля наша велика й багата, але порядку в ній нема — приходіть панувати і правити нами. А вони говорили: Polska stoi nierządem. І все йшло по старому, поки не „промазурили“, не прогуляли своєї королівської республики. Чи покається тепер Польща? (Оплески на українських лавках).

Закарпатська Україна.

Виборчі кандидатури на Закарпатській Україні.

Яке розбиття запанувало на Закарпатті у звязку з недалекими виборами до празького парляменту й сенату, видно найкраще з множества всяких виборчих ліст, що в більшости мають слабі або не мають ніяких виглядів на проведення своїх кандидатів у посли. Так до 30. жовтня, що був останнім речинцем до зголошування кандидатських ліст, внесено в Ужгороді 12 таких ліст, а саме: 1. Християнсько-народня партія. Першим кандидатом до парляменту є о. Августин Волошин, другим селянин Михайло Гелебан; до сенату д-р Юлій Бращайко, адвокат та Іван Мигалка, інспектор. 2. Соціялдемократична партія: Яромір Нечас і Яцко Остапчук. 3. Республиканська партія земл. (аграрна): д-р Авг. Штефан, інж. Авг. Стрипський. 4. Народньо-демократична (Крамаржівська): Іван Мочкош, Василь Сопик. 5. Соціялістична (Кльофачівська): д-р Андрій Ґаґатко, Іляріон Цуркакович (оба „землячки“). 6. Земл. Союз: Іван Куртяк, Юлій Фелдешій. 7. Жидівська господарська: Марек, Унгар. 8. Мадярська народня: д-р Корлат Ендре, Енрі Ференц. 9. Комуністична: Іван Мондок, Іван Боднар. 10. Незалежна комуністична: Петер Вайнаґі. 11. Промислова: Вінце, Маркович. 12. Жидівська (сіоністична): Райс, Штайнер.

ІВАН ГЕРАСИМОВИЧ.

Розмова з паном радником.

Автентичне.

(Продовження.)

— Передусім, пане добродію, ніхто не має права покликатися на мене. Я дуже добре розумію значіння рідної школи для широких народніх мас і кожному доражую посилати свої діти тільки до шкіл УПТ. Та щодо моєї доньки, то вовсім инша справа. Ми, себто я з жінкою, поважно застановлялися над тим і по зрілій розвазі прийшли до переконання, що це неможливе. Позвольте, зачнім по порядку: передусім не може бути мови, щоби ми свою доньку пустили саму на вулицю. На сторожишину доньку годі нам здатися. Яж Вам казав, що моя донька розтріпана. Вона влетіла би десь під трамвай, під автомобіль, могла би її переїхати фіра, міг би її пес перестрашити, могла би здибати пяниць по дорозі... Її стало відпроваджають до школи і приводять зі школи або я або моя жінка або слуга. На кого иншого ми здатися не можемо. — А тепер справа самого приставання з донькою сторожихи: на це хіба годі згодитися. Бож ясно: яке виховання може бути там в сутеренах? З ким сходиться хочби й донька нашої сторожихи? З конечности сходиться зі самими лобузами, вуличниками, одним словом — зі самими „сутеренниками“. І що доброго може від них переймити?... Що вона спосібна, чемна і пильна — це її особисті прикмети. Одначе ми мусимо й на це дивитися, що вона набуває „з вулиці“ і „зі сутерен“... Дитина „з ліпшого дому“ безперечно корисно, ублагороднюючо впливає на своїх однолітців з низших верств. Натомісць діти „низів“ мають на дітей „з ліпших домів“ вплив дуже лихий. — Зрештою, можна би від біди, ради патріотизму і з тим погодитися. Та в цій школі, до якої тепер ходить моя донька, склалася подія, яка остаточно вплинула на наше рішення: не давати своєї доньки до школи УПТ. Представте собі: в часі науки якась розпещена, розбавлена дівчинка штуркнула пером свою товаришку в око — і око витекло на місці. За короткий час після того инша дитина трутила зі сходів другу дівчинку і та дівчинка зломила собі руку: який біль, яка розпука мусіла бути нещасних родичів. А требаж мати це на увазі, що то все „з ліпших домів“, вониж глибше відчувають, як всілякі „сутеренники“... Отже ми після того вирішили так: коли в такій зразковій школі, куди ходять діти зі самих „ліпших домів“, де „сьострички“ так старанно виховують їх під оглядом поведення, моральним і релігійним, де вони так дбайливо на кожному кроці пильнують повірену їм дітвору, — коли, кажу, там трапляються такі страшні випадки, — то що може статися в школі, де є ріжна збиранина дітей... Страшно подумати! Отже це остаточно рішило, що ми не дали своєї донечки до школи УПТ., але до кляшторної приватної школи Н.Н.

— Дуже дивуюся, пане раднику, таким висновкам і Вашому рішеню. В наших школах УПТ. у Львові і в краю вчиться кругло 10.000 дітей під батьківським проводом 375 вповні кваліфікованих учителів і учительок. Одначе за 44 роки істнування УПТ. ще не було у нас ні одного такого нещасного випадку, як у тій школі, яку Ви вважаєте зразковою. Ніодна дитина в наших школах не відобрала собі життя, як це трапляється по школах, де монахині мають провід і уділяють науку... Взагалі з того, як Ви представили цю кляшторну школу, до якої ходить Ваша донька, — я бачу, що ця школа ані зразкова, ані корисна. Передусім кляшторне виховання, яке дає та школа з вічними молитвами та ґодзінками не надається до виховання української дитини, яка повинна від найпершої молодости привикати до самостійности, повинна загартовуватися, щоби дати собі раду в житті... Далі — польська викладова мова, польські пісні, взагалі польське окруження зробить дитину індеферентною до всього, що їй повинно бути найдорожче, це є до всього українського. А хто знає, чи з часом не може вирнути у неї думка покинути це таке „просте“, „руске“, „дике“, „гайдамацке“ і перейти вже в цілости до „гарного“, „рицерского“, „паньского“, „польского“... Вкінці у представленому Вами способі навчання й виховання я не то не можу доглянути чогось доброго, але навпаки вважаю, що воно суперечить найпримітивнійшим педаґогічно-дидактичним засадам. Наприклад: дивитися крізь пальці на це, як дитина спізняється або зовсім не приходить до школи, вирізнювати дитину перед усіми иншими, дозволяти їй на все і таким чином розвивати зарозумілість та гордість — вважаю зі становиска педаґогічного злочином. Таким чином тільки псується з природи часом добру дитину: вчиться її неточности, призвичаюється до легковаження й несповнювання обовязків; таке буває у Поляків, одначе не повинно у нас мати місця. Нашу малодь ми повинні виховувати у німецькій точности й англійській солідности. І до того якраз змагають наші приватні школи УПТ. Одним словом — я ніяк не можу доглянути зразковости у Вашій школі, хіба навпаки...

(Докінчення буде.)

Тюреміщина.

(Статистика з бережанської тюрми.)

(Докінчення.)

Майже у всіх цих справах припинено слідство ізза неправдивости донесення, а в кількох справах покарано вязнів гривною по 200 зол. за недозволену кольпортажу. В 1922 р. вязні добилися права на відшкодування, одначе того права не реалізували з огляду на те, що марка падала стрімголов.

Від 2/10. 1925 бережанська тюрма відносно політичних вязнів стоїть пусткою, а на це зложилася практика прокураторії про неправдивість поліційних донесень; колиж йде про недостачу вязнів з Рогатинщини, то на це вплинула справді цікава, а для відносин в Рогатинщині і взагалі на „кресах" така характеристична обставина: підкомісар Адам Глайц промесується тепер в приватних справах і не має часу поглянути, хто який часопис з Рогатинщини передплачує і хто яку книжку спроваджує. Є село Обельниця, власність Українця Евстахія Мироновича, котрий як сотник УГА. пішов на Украіну, а звідтам — вивезений більшовиками на Сибір — пропав. Оставив 320 моргів чорнозему. Це майно взяла в посідання теща п. Глайца і як кураторка господарювала дотепер безконтрольно. Рідня покійного приглянулася господарці і признала знавців, які ствердили, що господарку проваднться грабункова і з такої господарки майно покійного і рідня покійного не може мати ніякої користи. Теща п. підкомісаря зрозуміла діло і уступила би з кураторства в користь рідні Мироновича, поставила тільки скромне бажання виділити їй за ведення господарки 65 моргів чорнозему, або виплатити готівкою „маленьку" суму 50.000 золотих. Справа опинилася в бережанськім суді, а п. Глайц, пильнуючи родинного процесу, на щастя громадян Рогатинщини, не має часу займитися політикою і дальшим спроваджуванням політичних вязнів до бережанської тюрми.

Джерела статистики політичних вязнів: акти окружного суду в Бережанах Vr. 1353 — до 1559/22, — Vr. 213, 280, 507, 520, 1383, 1548 і 1603/23. — Vr. 181, 237, 265, 297, 482, 669, 797, 877, 878, 894, 1274, 1563, 1602/24. — Vr. 42, 167, 168, 169, 399, 440, 518, 578, 706, 782/25.

Після політичних повітів політичні вязні рекрутувалися: Рогатин 80, Підгайці 69, Перемишляни 57, Бережани 52, Бібрка 7, Львів 2, Долина 1, Дрогобич 1, Радехів 1, Стрий 1, Турка 1, Печеніжин 1, Жовква 1, Яворів 1.

Дотеперішнє ведення допомоги політичним вязням в бережанській тюрмі зліквідовано, а справу допомоги політичним вязням в Бережанах і в краю передано до організації бережанського жіноцтва.

Є надія, що бережанське жіноцтво займеться тією справою, щоби сплатити довг прохарчування вязнів організаціям у Львові і помогти долі політичним вязням по инших тюрмах краю.

Бережани дня 4. листопада 1925.

Салів.

* * *

Спис політичних вязнів бережанської тюрми за роки 1923, 1924 і 1925 *).

РІК 1923.

Ч.	спр. Vr.	
1.	1548/23.	Михайло Сеник, студент агрономії з Розворян,
2.	„	Антін Стефанишин, учитель з Долини,
3.	1603/23.	Корнило Корпан, господар з Божикова,
4.	„	Ізидор Демчишин, господар з Литвинова,
5.	„	Ярослав Власійчук, студент універс. з Яворова,
6.	520/23.	Іван Бойчук, міщанин з Перемишлян,
7.	507/23.	Анна Перестюк, господиня з Гнильча,
8.	„	Дечко Журовський, господар з Гнильча,
9.	„	Петро Журовський, господар з Гнильча,
10.	„	Михо Чабаранюк, господар з Гнильча,
11.	„	Анна Банах, господ. з Гнильча,
12.	„	Генка Сміх „ „
13.	„	Андрій Душняк „ „
14.	„	Михайло Борсук „ „
15.	„	Микита Рудка „ „
16.	„	Степан Калакура „ „
17.	„	Степ. Біленький „ „
18.	213/23.	Степан Захарків, господар з Лапшина,
19.	„	Гринько Глушок, господар з Лапшина,
20.	„	Семен Глушок, господ. з Лапшина,
21.	„	Іван Плонський, господар з Лапшина,
22.	280/23.	Дмитро Козловський, господар з Дрищева,
23.	„	Дмитро Хараба, господар з Дрищева,
24.	„	Олекса Маланчук, господар з Дрищева,
25.	„	Гринько Процик, господар з Дрищева,
26.	1383/23.	Марія Харишівна, студ. універс. з Залужа, повіт, Рогатин.

РІК 1924.

Ч.	спр. Vr.	
27.	237/24.	Павло Притика, маляр зі Стрия,
28.	297/24	Михайло Бзовий, господар з Гнильча,
29.	482/24.	Степан Якубовський, б. гімн. з Кінашева,
30.	797/24. 877/24.	Михайло Ґенза, б. гімн. з Яблонова,
31.	878/24. 894/24.	Петро Косач, б. гімн. з Геребутова,
32.	„	Олекса Манюх, б. гімн. з Яблонова,
33.	„	Володимир Самарик, б. гімн. з Рогатина,
34.	„	Михайло Несторко, господар з Чесник,
35.	„	Степан Шеремета зв. Орловський, господар з Чесник,
36.	„	Степан Шеремета зв. Балай, господар з Чесник,
37.	„	Михайло Зазуля, господар з Чесник,
38.	„	Олекса Мровінський, господар з Чесник,
39.	„	Василь Шеремета, б. гімназист з Чесник,
40.	„	Гринько Ґенза, господар з Яблонова,
41.	„	Роман Бойкевич, б. гімназист Рогатина,
42.	„	Осип Бойкевич, міщанин з Рогатина,
43.	„	Михайло Ліщинський, гімназист з Боекслава,
44.	„	Василь Козин, господар з Яблонова,
45.	265/24.	Гринь Лихолат, господар з Потока,
46.	„	Степан Прийдун, господар з Потока,
47.	669/24.	Олекса Яворський, студ. універс., Підгайці,
48.	181/24.	Панько Крайківський, студ. ун. з Німшина,
49.	„	Гаврило Крайківський, учитель з Німшина,
50.	„	Катря Крайківська, учителька з Німшина,
51.	„	Омелян Крайківський, студент унів. з Різдвян,
52.	„	Лев Крайківський, господар з Різдвян,
53.	1602/24.	Микола Надзікевич, з Голгіч,
54.	1274/24.	Теодор Яцура, студент унів. Желдець, пов. Жовква,
55.	„	Петро Сайкевич, студ. універс. Синьків, п. Радехів,
56.	1563/24.	Іван Миськів, студ. універс. з Гайворонки.

РІК 1925.

Ч.	спр. Vr.	
57.	42/25.	Василь Воробець, господар зГовожанки,
58.	399/25.	Теодор Мудрий, господар з Мозолівки,
59.	440/25.	Дмитро Макогонський, студент унів. з Грусятич,
60.	169/25.	Ярослав Цимбалістий, студент унів. з Бовшова,
61.	169/25.	Климентина Цимбалістя, учителька з Бовшова,
62.	„	Юліян Форткевий, студ. унів. з Ялоти,
63.	169/25.	Михайло Вовк, студ. унів. зі Львова,
64.	„	Анатоль Курдидик, гімназист зі Львова,
65.	168/25.	Антін Кушнельницький, управитель гімназії, Рогатин,
66.	„	Микола Товстий, господар зі Скоморох нових,
67.	„	Олександер Каспрук, господар зі Скоморох нових,
68.	167/25.	Гринь Кіш, господар з Юнашкова,
69.	782/25.	Юрко Пілипкевич, господар зі Сервок долішних,
70.	„	Онуфрій Дутка, господар з Сервок долішних,
71.	„	Іван Дутка, господар зі Сервок долішних,
72.	518/25.	Марія Кучмівна, кравчиня з Підгаєць,
73.	706/25.	Іван Юзвів, студ. унів. з Литвинова,
74.	„	Степан Маркевич, господар з Литвинова,
75.	„	Степан Лясовський, агент Дністра з Підгаєць,
76.	578/25.	Гнат Шкретко, господар з Козари,
77.	„	Семко Матенко, господар з Посвіржа,
78.	„	Ілько Котиюх, господар з Посвіржа.

*) Було би бажаним і вказаним, щоби для повноти картини і відносин на „кресах" такі списи й статистичні дані про політичних вязнів за останні роки були подані також з инших окружних судів на українській національній території під Польщею. — Ред.

Власними силами!

Підписка акцій Земельного Банку Гіпотечного передплатниками, читачами й прихильниками „Діла".

Одна акція — 25 зол., кошти заготовки й стемпльова належитість — 1 зол., разом 26 зол. — Підписку приймає Адміністрація „Діла", Львів, Ринок 10, II. пов. — Повну вплату або першу рату приймає за посвідкою Адміністрація „Діла", дальші рати на підписані у нас акції слід заплачувати в Земельнім Банку Гіпотечнім, Львів Підвалля 7.

Розглядаючи в ч. 249 „Діла" некорисні поголоски й сплетні, поширювані у звязку з проголошенням нової емісії акцій Зем. Банку для доповнення його акційного капіталу до висоти одного міліона зол. згідно з вимогами польського банкового закона (з грудня 1924 р.), писали ми:

„Колиб Зем. Банк не виповнив вимог закону, то втратив би самостійне й девізове право, але остав би як кредитова інституція. Але тоді Зем. Банк, навіть під тою самою назвою, не був би дійсним банком, він втратив би атрибути й привілеї банку, тільки був би звичайною кредитовою інституцією, як инші наші кредитові стоваришення".

Так льоґічно представлялась би справа. Коли банк — на випадок невиповнення вимог закону, себто недоповнення до вимаганої висоти акційного капіталу, тратить основні атрибути банку: емісійне й девізове право, то лишається як кредитова інституція, як кредитова кооператива, переміняючи дотеперішні акції на уділи (паї). Так — кажемо — льоґічно представлялась би справа. Одначе польські закони мають постійно специфічний характер, особливший зміст і дуже цікаву тенденцію. Докладно переглянувши розпорядок президента польської республики з 27-го грудня 1924 „про умови виконування банкових чинностей і нагляду над тими чинностями", читаємо там в § 101 таку імперативну постанову:

„На випадок колиб основний капітал не осягнув в призначених речинцях відповідних квот — **повинна негайно наступити ліквідація банку**".

Отже колиб до кінця 1925 р. акційний (основний) капітал Зем. Банку не осягнув суми 1,000.000 зол., негайно наступить його ліквідація взагалі. Він перестав би істнувати не лише як банк, але й як кредитова установа. Тоді урядово булаб установлена ліквідаційна комісія, яка цілими роками стягалаб претенсії банку та покривалаб його вірительности, між иншим ліквідуючи й дотеперішні акції.

Супроти такого стану річей на всій нашій суспільности тяжить невідкличний, імперативний обовязок доложити всіх заходів і всіх зусиль, щоби в час був покритий масовою підпискою основний капітал Зем. Банку.

—o—

Підписка акцій.

В Адміністрації „Діла" підписали акції Земельного Банку Гіпотечного:

18. Степан Янішевський, друкар у Львові — 2 акції; кличе: Івана Мусія, Михайла Гаруха і Матвіїва, складачів у Львові;

19. Олександер Сохацький у Львові — 1 акція; кличе (на довільну кількість): д-ра Івана Голубовського, адвоката, радн. Теодора Рожанковського й інж. Антона Могильницького, всіх у Львові;

20. о. Ілля Андрушишин в Залвірю — 1 акція; кличе (на довільну кількість): о. М. Садовського, декана в Глинянах і о. Бл. Костишина, пароха в Балучині;

21. Кооператива „Самопоміч" в Оліїв — 1 акція; кличе (на довільну кількість): кооп. „Стрипа" в Зборові та кооперативи в Бірках, в Чернелові і в Купчинцях.

22. Тов. „Зоря" у Львові — 10 акцій; кличе: Тов. „Зоря" в Дрогобичі і Тов. „Зоря" в Станиславові;

23. о. Іван Козуб в Заболтові — 1 акція; кличе (на довільну кількість): Жирого в Станиславові, о. Антона Пелевецького в Надвірній, інж. Гриця Паленицю і абс. фільос. Теодора Когута, обох в Тернополі;

24. Інж. Лев Шепарович у Львові — 4 акції: кличе (на довільну кількість): д-ра Костя Вовсідку в Станиславові, Івана Шепаровича в Колодіївці й інж. Ярослава Молчка в Познані.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашнім числі нашого часопису сконфісковано три місця в статті „Варварське правосуддя".

— **Памятники жертвам війни у Відні.** На т. зв. цвинтарі героїв у Відні, що має приміщення на великому центральному цвинтарі, де поховано понад міліон осіб, відслонено на днях памятник у честь тих вояків б. австрійсько-угорської монархії, що померли у Відні від ран та пошестей і поховані на тому цвинтарі. Всіх вояків лежить тут около 17.000 душ, в тому числі приблизно 2.000 Українців. Памятник цей є твором найбільшого сучасного віденського скульптора, проф. Антона Ганака, а представляє постать жінки, що впала на коліна, піднявши в розпуці руки до гори. На основі памятника видніє напис: Ніколи більше війни! Памятник виставила громада Відня своїм коштом (16.400 долярів).

— **Дім Рідної Школи** на стрийському передмісті міста Львова ще не викінчений. Через недостачу фондів робота станула, нема чим виплатити за деякі роботи, нема за що викінчити дах, вікна, двері, щоби перед зимою будинок був готовий. На все те потрібно кругло 3000 зол. Само стрийське передмістя не в силі зложити такої суми, субвенція централі УПТ. перейшла норму її спроможности, тому тут повинен допомогти весь наш загал. Щоби придбати фонди на будову, комітет школи вислав між наших передових громадян по 10 примірників новель Федьковича з прохапням розпродати їх між селянами і належитість за них (по 50 сот. за прим.) прислати долученим чеком на адресу комітету. Одначе багато людей звертає книжки, хоч легко могли би зробити два добрі діла: поширити українську книжку і придбати фонд на будову національної інституції. Комітет будови школи просить усіх тих, що їм вислано згадані брошури, прислати негайно належитість за них в сумі 5 зол. і таким чином причинитися до викінчення будинку „Рідної Школи".

— **Літами з таксаметром.** Шведське комунікаційне товариство має намір завести на літаках такі самі таксаметри як на автомобілях. Це знак, що літаків почне вже вживати широка публика.

— **Славний літак.** Літак, яким Амундсен їхав в останній своїй подорожі до північного бігуна купили Американці за 100.000 норвежських корон.

— **Мурашко в вязниці.** Вістка про те, що Мурашко, вбийник Баґінського і Вечоркевича вийде за кавцією на волю, показалась неправдивою. М. відсиджує кару в Новгородку.

— **Недоля письменника.** Кілька днів тому подали ми новинку про одного французького письменника, що був приневолений торгувати безрогами, щоби прожити. Тепер приносить паризька преса ще яркійший приклад письменницького лихоліття. „Крі де Парі" пише ось що: „У цьому самому місті (себто Парижі), де мурин з оркестри „джезбенду" дістає за один вечір 2000 франків, лежить уже кілька місяців недужий письменник Альберт Савін, у шпиталі. Савіна імя стало відоме ще в 1880 р., коли він перший переклав твори Толстого та Уайльда і видав імені славних письменників Маргеріта, Поль Адама, та инших. Його змагання, щоби покинути старі витоптані шляхи, принесли йому більше чести та слави, як гроша. Він почав перекладати англійських авторів і видавати серію історичних книжок, за які одержував по 300 франків гонорару, а за цей гонорар видавав нові книжки. Підчас війни, голодуючи, переклав 67 томів творів Кіплінга, Уельса, Стівенсона, Дойля, Марка Твена. Всі ці книжки розхапує нині публика але, заробляють на них тільки видавці — а їх автор-перекладчик голодний умирає у

НАДІСЛАНЕ.

вінітали, в 67 р. життя, видавши 168 книжок". Чи наших письменників, що завязались би жити з літературної праці, не ждала би така сама доля?

— **Автовський процес міністра.** У Льондоні скінчився дуже цікавий процес, в якому брали участь міністри і кандидати на них, у характері обвинувачених та обвинувателів. Обвинувачені: теперішній англ. міністр торговлі Канлеліф Лістер і голова Британського Торговельного Союзу Еллєс Сміт. Обвинив їх: адвокат-капітан Геродьд Дункен у тому, що вони покористувались його планами та ідеями, обіцюючи йому за це впливове становище. По війні Дункен виробив проект піддержання промисловости державою і передав згаданим обвинуваченим, які представили цей проект як свій і предложили урядові. Уряд Льойда Джорджа прийняв цей проект, і тоді обвинувачені обіцяли Дункенові становище члена державної промислової комісії. В 1919 р. цей проект уряд здійснив. Суд відкинув усі претенсії Дункена до відшкодування за цей проект зладжений ним, з огляду на те, що Дункен не дав вдоволяючих доказів.

— **Позбавлення суд. прав Гофмокль-Островского.** Краківська адвокатська палата повідомила апеляційний суд у Варшаві, що дисциплінарна рада відібрала оборонцеві Гофмокль-Островскому право виступати в судових справах.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Італійсько-юґославський конфлікт.

В Трієсті фашисти напали на редакцію словінського часопису „Єдіност" і сплюндрували зовсім уладження редакції і друкарню. Втрати понад пів міл. лірів. Потім старалися напасти на ред. протифашистівської час. „Фера", але мусіли уступити перед карабінерами. Нічю підпали три віллі лівих провідників. Юґославянські кола з неспокоєм слідкують становище Італії в останніх часах. На їх думку Італія приготовляє нові події на Балкані. Підозрівають, що останній гр.-болг. конфлікт був ділом Італії, щоби спровокувати Юґославію до необережного кроку. „Време" думає, що Італія дасть сатисфакцію й відшкодування юґосл. меншости в Трієсті.

Дивогляди.

На рівені Почаєва. — Прокуратор і кнур.

Варшавський „Роботнік" приводить ось такі два образки з недавного процесу українських послів в Любліні.

„Кресовий" прокуратор з Луцька Ходецкі, полемізуючи з обороною, заявив дослівно:

„Пан адвокат Ліберман виголосив тут величну промову, в якій намагався вивести нас на ідеальні висоти. Але це не є для нас. Суд мусить зійти з тих висот і стати на рівені міста Почаєва (де обвинувачені посли виголосили були „підбурюючі промови"). Тільки задержуючись на такому рівені, слід осуджувати справу. Коли суд так поступить, тоді — очевидно — розправа мусить скінчитися засудом обвинувачених послів. Тому прошу, щоби суд спустив заслону на такі промови оборонців".

На те відповів оборонець Ліберман:

„П. прокураторові не подобаються ідеальні висоти і тому всею силою намагається він стягнути апеляційний суд на рівень малого містечка Почаєва. Що правда, ту науку п. прокуратор дуже докладно ввів в діло щодо своєї особи. Одначе ані суд, ані оборона не підуть за ним; стануть на висоті ідеалів справедливости, який наказує увільнення обвинувачених українських послів. А п. прокуратора полишимо в Почаєві, який він так гаряче полюбив і з якого рівеня не може розстатися".

На тій самій розправі один зі свідків, український селянин розказував, як то „кресовий" поліцай примусив його своїми кіньми даром відвезти жінку поліцая на залізницю, а опісля казав йому загнати свиню до кнура.

Прокуратор дуже зацікавився цим фактом, говорячи:

„Ми чули оповідання того хлопа про надужиття поліції. Але чи це є доказом, що Польща гнобить Українців? Чи є в світі держава, в якій не діялися би такі історії? Чи є на світі держава, про яку можна би сказати, що там ніколи хлоп не відвозив дам і жінки поліцая і... свині до кнура?"...

В тому місці захоплення прокуратора осягнуло кульмінаційну точку. Він сподівався тим чином виказати ідилічні відносини на „кресах", та зовсім згнобити обвинувачених послів. Одначе відповіддю на це був гомінкий сміх всіх присутних на салі.

Вистава образів К. Костирки.

Минулого місяця улаштував був в Стрию артист-маляр Карло Костирка виставу своїх образів. Ширша наша Громада знає його з українських мистецьких вистав у Львові, в яких він брав також участь, а в Стрию відомий він вже з першої своєї виставки в 1923 р.

Та на цьогорічній виставі бачили ми великий поступ в порівнанні з попередніми. Видно артист працює над собою.

В великій салі „Ґвязди" представлено було вислід дотеперішньої його чотиролітньої праці, серед незавидних для артиста обставин на провінції. Було там около 150 експонатів: около 100 олійних, решта акварелі і пастелеві. Було ще кілька „батіків" (мальовані вази) і фрагменти вітражів. Переважно пейзажі, квіти і типи.

Напрям вистави виразно імпресіоністичний, як то видно було вже на першій виставці, але в новійших працях бачимо без порівнання більше опанування техніки і нема вже як в давних тої академічної манери, а натомісць пробивається вже більше індивідуальність артиста.

Скромні пейзажі, що відповідають характерові артиста, це властиво його спеціяльність і тут маємо найкращі речі. Портрети, не більше шкіци, але найновійші дуже добрі. Бачимо також кілька більших полотен з обширним трактуванням. Найсильніше враження викликують пастелеві картини. Типи і портрети слабші в рисунку, за те знаменитший добір красок. Дуже добрий добір красок у цвітах, одначе подекуди слабше тло („хризантеми"). До найкращих на мою думку належать: „Весна в Рожанці", „Захід": з квітів „Бози", „Соняшники"; дальше „Мертва природа": з портретів: „Slązak", „Селянка з Дідушиць", „Селянин зі Стрийщини".

Виставу на протязі 5 днів відвідало около 400 осіб, в тому більша частина шкільної молоді.

М. Б.

З судової салі.

Процес Штайґера.

Двайцять перший день розправи.

Допит свідків йде далі. Найбільше уваги присвячено свідкові підінсп. Савіцькому, начальникові львівської політичної поліції.

Свідок **Кагане** бачив з балькону каварні Де-ля-пе бомбу в хвилині її лету. Мав враження, що вона вилетіла з рога вул. Коперника.

Свід. д-р **Арн. Шварц**, лікар знав Штайґера в Маккабеї. Критичного дня стрінувся з ним на вул. Кохановського 20 мінут перед 3-тою, отже 10 мінут перед замахом. Хотів з ним говорити, але тому, що обвинув. спішився, то поминилися тільки привітами.

Свід. **Гел. Фляхова** оповідає подробиці, про які чула від своєї слуги Калюсек, які нічого нового не вносять. До речі слід замітити, що Калюсек після вчорашньої розправи арештовано за фальшиві зізнання.

Свід. **Гел. Аненсдорф-Горовітцова** була в часі доразового суду над Штайґером зайнята в адміністрації „Хвилі". До її рук передав якийсь хлопчина другого листа з підписами та печаткою Української Військової Орґанізації.

Свід. **Гел. Фідерер**, власниця дому, в якому мешкав Штайґер. В січні ц. року прийшов до неї льокатор Доозе і заявив, що бачив на стриху в подільні дві бомби перед двома роками. Тому, що каменицю інвіґілювали по замаху вона казала сторожеві ці бомби з прачкарні забрати та сховати. Рівночасно написала до свого брата, офіцера в Кракові листа з проханням, щоби вияснив чи це не його бомби та чи він їх не лишив. Одначе не маючи спокою за порадою д-ра Бромберґа повідомила про ті бомби поліцію. Поліція забрала їх з пивниці, де їх закопав сторож. По якімсь часі приїхав брат та робив свід. докори за те, що видала бомби, бо вони були його власністю й сховав він їх на памятку. Ґранати лишив брат у бюрку, а слуга винесла їх на стрих у часі прятання. Щож до кімнати під стрихом, яку займав обвинувачений, то ключі від неї були все у свідка. В цій кімнаті був маґель, якого вживали всі льокатори і кожного разу, як Штайґер потребував кімнати, мусів брати ключі до неї від свідка.

Свід. підінсп. Савіцкі зізнає, що разом з ком. Сухенком і Кайданом удався зараз по замаху з воєвідства на поліцію. Там застав уже Штайґера. По якімсь часі ввійшла до кімнати Лукомського Пастернаківна. Свідок завважив її зденервування та заспокоював її. Вона оповідала, що бачила чоловіка в ясному плащі і около ах віддаленого від неї на один або два кроки навскіс. Вона побачила його рух виконаний рукою взад а потім пакунок, що вилетів у воздух. По хвилі той чоловік обернувся а вона крикнула: то пан! Він почав утікати. Вона побігла за ним, хоч і боялася його. В біжні придержали поліцейського коня за уздечку та вказали поліцаєві на Штайґера, якого поліцай арештував. Запитана, чи бачила пачку в руках Штайґера Пастернаківна заявила: „Борони Боже! того казати не можу, бо того я не бачила."

Колиж увійшов Лукомскі та спитав її вказуючи на Штайґера: чи це той? — то вона відповіла: „так, то цей, клянуся костями моїх родичів, що той". Свідок повний сумнівів що до арештування правдивого виновника замаху вислав до Варшави таку телеграму: „Нині виконав невідомий осібняк замах на президента. У звязку з тим арештовано Штайґера".

На другий день переслухував Пастернаківну Свольken у присутности свідка і Лукомского. Лукомскі представляючи Свольkenові Пастернаківну заявив: „Ось, та геройська істота, що не боялася вказати на виконавця атентату. Бог нам її зіслав, то палець Божий! і т. д.

Проводник трибуналу: Була це своєрідна деклямація?

Свідок: На це не виглядало.

На запит Свольkена Пастернаківна заявила, що бачила як Штайґер кинув бомбу, при чому демонструвала рух, який він при тому виконав. Свольken по переслуханню заявив: „Я сумніваюся, чи Штайґер є виконавцем".

В день доразового суду відбулася у воєвідстві конференція, на якій був Лукомскі. Свідок заявив тоді, що політична поліція дістає відомости про виконання атентату Українцями. Далі звернув увагу Лукомскому на недостаточність зізнань Пастернаківної. На те заявив Лукомскі, що все є в порядку і що Пастернаківна бачила рух руки і мет бомби Штайґером.

Щоби усталити мотиви вчинку обвинуваченого, свідок удався на поліцію для його переслухання. Тоді інспектор Лукомскі візвав Штайґера, щоби він признався. Штайґер чуючи це, кликнув у великому зденервуванню: Пане команданте! Як ви можете вірити такій балетниці. Ви мене вбиваєте!

Колиж по якомусь часі обвинувачений успокоївся, тоді висловив думку про можливість виконання атентату Українцями. На запит, як собі уявляє еволюцію людства, обвинувачений відповів, що в будуччині можуть щезнути границі та зможе запанувати загальне людське братерство. Навязуючи до тих слів Лукомскі сказав: то чистий комунізм, він є комуністом. Свідок дуже здивувався тим висловом Лукомского і настоював потім на тому, щоби у протоколі було записано не „комуністичні погляди" але „комунізуючі погляди". На запит провідника трибуналу свідок пояснює ріжницю між „комуністичним" і „комунізуючим". Комуністичні погляди — це усталена програма, а комунізуючі — це нездекляровані погляди. На запит, чому в протоколі записано инакше, свідок заявляє, що вияснення про те може дати тільки тоді, коли розправа буде таємною. Оборона домагається таємности, а прокуратор противиться. На цьому розправу перервано.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру" О. Мітневич :

10.XI. Ходорів, саля Народ. Дому. „Маруся Богуславка".
11.XI. „Пан Твардовский".
12.XI. „Вій".
13.XI. „Казка старого млина".
Нові декорації і костюми. 562 32—?

Український мішаний хор Д. Котка
у понеділок 9. XI. Снятин.
у вівторок 10.XI. Калуш.
у середу 11.XI. Калуш.
у пятницю 13.XI. м. Рогатин.
у суботу 14.XI. м. Рогатин.
у неділю 15.XI. Підгайці.
у понеділок 16.XI. м. Підгайці.
у вівторок 17.XI. м. Бережани.
у середу 18.XI. м. Бережани. 768 2-?

З „Львівського Бояна". Повідомляємо Вп. Членів, що Звичайні Загальні Збори відбудуться дня 18. листопада ц. р. в год. 7. вечером в кімнатах Товариства вул. Шашкевича ч. 5. II. поверх. ВИДІЛ.
772 1—1

Оповіщення.

Звичайні Загальні Збори „Повітового Товариства Кредитового" коопер. з обмеженою порукою у Тернополі

відбудуться дня 27. листопада 1925 р. в год. 2-ій попол. в салі „Міщанського Брацтва" при вул. Острожського з слідуючим порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
3) Звіт Управи з діяльности і рахунків за рік 1923—24 з предложенням біляксів до затвердження.
4) Затвердження протоколу вальоризації і переоцінення білянсу за рік 1924 та отворення золотого білянсу на рік 1925.
5) Звіт Контрольної Комісії.
6) Уділення Управі абсолюторії.
7) Розділ чистого зиску.
8) Вибір членів Надзірної Ради і їх заступників.
9) Зміна статуту в §§ 14, 23, 42, 50 і 56.
10) Внесення і інтерпеляції.

Тернопіль, дня 3. листопада 1925.

772 1—3 **Надзірна Рада.**

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.